

BONA PAU

PRENSA
CORONA

Nº. 541 - Any XLVI - MONTUÏRI - MARÇ - 1998

SA RUA '98

Dins el programa de recuperació d'oficis de les Persones Majors, un grup de dones aprenen l'art de brodar de punt mallorquí

La compra de Son Fornés

Per tercer any consecutiu, l'Ajuntament tornarà demanar al CIM i al Govern Balear que adquireixen la finca o si no el talaiot de Son Fornés a fi de poder-lo conservar i dur a terme les tasques d'excavació i posterior investigació, ja que es tracta d'un dels més importants jaciments arqueològics de l'illa.

Recuperació del tren d'Artà

Les revistes de Premsa Forana de la Comarca de Llevant -Sineu, Sant Joan, Petra, Manacor, Sant Llorenç, Son Servera i Artà- han constituït una coordinadora per tal d'organitzar diverses accions a fi de contribuir a la recuperació de la línia del tren d'Artà que es va suprimir.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socias Mora, Antoni Mateu Socias, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata i Felip Munar i Munar.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

ES GRAONS

Compartir

Hem de tornar alabar la nombrosa participació dels montuïrers als actes que s'organitzen. En aquest cas, "Sa Rúa": nins i grans, homes i dones... i la feina i sacrifici que es va haver de fer per enllestir tant les carrosses com els infants, com ells mateixos. I l'alegria i desinterès... i bauxa i il·lusió per compartir.

Negatiu

De cada dia és més preocupant, també a Montuïri, la gran quantitat d'alcohol que consumeix la joventut els caps de setmana. Llegim i sentim a dir dels accidents i morts a conseqüència de drogues i altres begudes. Els pares dormen intranquils i la culpa ningú no la vol tenir. Els resultats, però, són esgarriants.

BREUS

Donants de sang

La unitat mòbil de donants de sang de Balears es traslladarà a Montuïri el proper dia 11 de març i en el Consultori Local de les 18 a les 21 h. es procedirà a la recaptació de sang.

Dards

Un equip de dards de Montuïri s'ha federat. Fa mig any que ja va participar en un torneig de lliga de la comarca sud de Mallorca amb equips de Felanitx, Ses Salines i Campos. Es classificà en mig de la taula. En un torneig local amb la participació de varis equips celebrat el passat 22 de febrer quedà primer classificat l'equip de Ca na Poeta.

XIV Torneig de truc

A Can Pieres, 21 parelles, totes d'homes, celebren el XIV Torneig de Truc, el qual va començar el 28 de gener i està previst que acabi a la darrera d'aquest mes de març.

Video del Pla Mirall

El batle de Montuïri ha encarregat un video on es veurà l'abans i el després de les obres del Pla Mirall; es podrà contemplar la situació actual, el desenvolupament de les obres i així com haurà romàs una vegada conclòs dit Pla.

Valor cadastral

El valor cadastral de naturalesa urbana de Montuïri ha augmentat de 1996 a 1997 en poc més de 115 milions de pessetes. El cadastre urbà del nostre poble a 1996 era de 4.754.934.645 pessetes, i el de 1997, de 4.870.100.787 pessetes. Aquest és el motiu primordial pel qual l'import de la contribució també ha augmentat.

Certamen de Poesia

A s'Arenal s'ha convocat el II Certamen de Poesia amb premis de 20.000, 10.000 i 5.000 pessetes. L'extensió màxima serà de 30 versos. A la nostra redacció disposam de la les bases.

Dos dits de seny

En equip

Tothom sap que l'esport enforteix el cos, dona alegria interior i fins i tot estimula el desig de viure millor.

És molt possible, per altra part, que tant el mal humor que moltes vegades es pateix, com la insatisfacció que alguns casos presideix la vida familiar o social, com també el desencantament que irromp aquells horabaixes tèrbols i freds, tal vegada desapareixerien amb qualsevol exercici esportiu.

Es diu que l'esport purifica el cos i proporciona gràcia i bellesa interior. I si aquest esport es practica en equip a la vegada serveix perquè els deportistes aprenguin la ciència o l'art d'una mútua col·laboració. I així, en conjunt, es poden assolir les metes previstes. D'aquesta manera un està obligat a prescindir de qualsevol postura particular davant l'exigència que requereix, per exemple, l'obtenció dels gols del triomf.

Això ens duu a considerar el valor dels altres, la necessitat de servir la pilota a aquells que estan més ben situats que nosaltres. Si ells triomfen, nosaltres també triomfem, ja que el triomf és de tots.

Demostren tenir seny aquells que saben compartir el cansament, l'alegria del triomf, el desencantament per la derrota o bé mantenen la il·lusió de guanyar una altra vegada. Encara que fins i tot corrin el risc de perdre el pròxim partit.

Abandonem, per tant, els individualismes que aïllen i cerquem l'oportunitat de treballar en equip. Aconseguir-ho és possible i beneficiós.

Salomó

La petjada dels montuïrers

Prest, sols manquen mesos perquè es compleixin els deu anys d'existència de la secció *Montuïrers que han deixat petjada*. Un epígraf sota el qual han anat apareixent ressenyes més o manco completes dels montuïrers que de qualche manera s'han distingit en el transcurs de la seva existència, però ja ens han deixat.

En aquesta secció de **Bona Pau**, que d'una manera decidida i ferma anunciàvem en el número 426 d'agost de 1988 l'inici d'aquestes ressenyes, ja han sortit 114 persones, la vida de la majoria de les quals ha discorregut dins el segle que estam per acabar, si bé alguns visqueren temps més enrere. Un nombre respectable si es té en compte l'escassa quantitat de persones que han habitat un poble petit com el nostre i de qualche manera s'han distingit. Però també una mesura suficient perquè determinada persona algun dia es decideixi a recopilar les dades que hem anat oferint, ampliar-les en quan sia possible —que en molts de casos ho és— i publicar-ho tot constituint un llibre que sens dubte ompliria de satisfacció moltes famílies que d'una o altra manera estan vinculades a qualche personatge dels ressenyats.

Ara bé, aquesta secció s'ha pogut allargar per espai de quasi una dècada gràcies a l'esforç i perseverància d'uns pocs col·laboradors, si bé hauria pogut ser més completa si tots els nostres lectors haguessin recolzat aquesta tasca.

Malgrat tot, però, desitjariem continuar-la tant de temps com sia possible. I ho serà si tots ens hi entossudim. Qui més qui manco sap d'algun avantpassat que es va distingir en el poble amb algun caire concret o de qualche persona encara que no sia familiar, però que en certa manera va ressaltar dins la vila, o que, essent montuïrer també va excel·lir allà on es trobava; com per exemple professionals que exerciren en el país o localitat on els va tocar desenvolupar la seva activitat; capellans, frares o monges que a qualsevol part del món desenrotllaren el seu ministeri apostòlic d'una manera eficient; homes de ciències o de lletres que també es consideren rellevants; polítics i professionals extraordinaris... homes i dones que han sorgit de Montuïri, la vida dels quals honora el nostre poble.

El treure a llum aquestes persones, els seus fets rellevants, simpàtics o anecdòtics, és una tasca a vegades àrdua, difícil i delicada, perquè s'han de consultar dades i notes, algunes oblidades o ignorades, però gratant dins la memòria de montuïrers que la conserven brillant, encara que no tinguin lletres, podríem anar ampliant aquesta excel·lent nòmina, al mateix temps que difondríem la personalitat de la gent, la qual, a la vegada i en conjunt, pot considerar-se la del poble. Així posaríem a l'abast de tothom altres *montuïrers que han deixat petjada*.

O. Arbona

Enguany, de bell nou, la rua del Carnaval tornà gaudir d'un bon ambient

Què és la música? (III)

(Des el pla purament musical)

Tornarem partir del núm. 537, pàg. 5 de **Bona Pau**. Allà escriguérem el següent: La tercera manera d'escoltar música, la del pla purament musical, és la de l'oient tan actiu en la seva audició que intenta esbrinar les notes mateixes i la seva manipulació: amb quin material sonor i amb quins enginyers musicals tal autor ha constituït l'obra escoltada.

Avui en dia una de les noves invencions de la tècnica moderna que més il·lusió ens fa és la dels ordinadors. Gaudim quan som capaços d'encertar totes les seves teclades i fer-li posar en pràctica totes quantes possibilitats d'acció inclou perquè hem arribat a saber-lo manejar. Com més el gaudiríem si l'entenguéssim per de dins. Si sabéssim clarament quines són les seves parts constitutives i com estan connectades, relacionades, incorporades les unes a les altres. En una paraula, *estructurades*. I no només perquè això ens evitaria haver de cridar un tècnic en cas d'avaría, sinó també pel plaer intel·lectual, de comprensió, plaer tan pròpiament humà, del nostre aparell.

És el plaer de l'aficionat a la música quan no només la gaudeix sensualment i expressivament, sinó que, a més, fins a un cert punt al manco, veu, comprèn, com està construïda. És un nou gaug que enriqueix, completa, duu a un altre nivell superior el fruïment d'una música. El compositor, per la seva part, el que

més desitja és tenir un públic el més conscient possible del que està escoltant. Sols aquest públic és el més just a l'hora de valorar unes característiques musicals donades en una determinada peça. Quina satisfacció sentim nosaltres mateixos de mostrar una obra nostra —un ferro ben forjat, el ferrer; un pastís originalment elaborat, el pastisser; un brodat preciosament acabat, la brodatora; un escrit correctament redactat, el periodista, etc.— a una persona que no hi entén, sense paladar, dejuna de sensibilitat artística? Tots volem ésser entesos perquè és la manera d'ésser estimats en veritat. Idè bé, els músics no en són excepció.

També escriguérem en el núm. 537 de **Bona Pau** que l'escoltar música intel·ligentment no és fàcil, i A. Copland dedica tot el seu llibre de divulgació a instruir i animar el lector a convertir-se en un oient entès el qual, si estima la música, ho aconseguirà en un grau personalment suficient. Qui vol, pot.

Ara donarem una mostra dels ensenyaments que, completats, podem trobar a *Cómo escuchar la música*.

1. *Textura* (manera com estan disposades les partícules d'un cos o d'una substància) *musical*. Només ens referim a la música de la nostra civilització d'occident. Res deim de la música oriental, per exemple. 1.1 - Primerament la nostra música va ésser *monofònica* (una sola veu): es canta una sola línia melòdi-

ca que no té acompanyament. Exemple, el cant gregorià.

1.2 - Posteriorment i fins el 1600 (aquestes dades són convencionals, no precisament exactes, utilitzades per la ciència a fi de facilitar i deixar clares en la mida del possible les seves investigacions) la música serà *polifònica* (diverses veus): dues, tres, les que siguin, línies melòdiques, separades, independents, però harmonitzades, és a dir s'accentua fins al punt desitjable la unió de les veus. En són exemples els motets religiosos, els madrigals profans, les misses polifòniques.

1.3 - Posteriorment al 1600 fins als temps moderns, música *homofònica* (els temes musicals es mouen a l'uníson): hi ha una línia melòdica principal acompanyada d'acords. Per exemple, gran part de la música clàssica i romàntica, la més coneguda generalment.

1.4 - Avui es torna donar una inclinació cap a la polifonia però, a diferència del període anterior al 1600, s'accentua la independència de les veus o temes, els uns respecte als altres, més que la seva unió.

Importantíssim: el compositor pot passar sense transició, sense haver-ne de donar compte a ningú, d'una textura a una altra. La seva elecció de textura serà, només, segons el significat emocional que pretengui en la seva obra musical. Totes les normes que ensenya A. Copland són caminadors, mai cotilles: han de facilitar el treball creatiu dels compositors, mai dificultar-lo o, molt manco, impedir-lo.

(El pròxim més continuarem amb aquest mateix tema, parlant d'*estructura musical*).

Josep Oliver i Verd

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

(Dimarts, tancat)

Cuina mallorquina
Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

És veritat que tot és qüestió de preu?

Vaig sentir una conversa entre dues persones (A i B) que poc més o manco digueren això:

A-Si ara vengués una persona i t'ofereís cent mil pts per anar a jeure amb ella una nit, tu què faries?

B-De cap de les maneres! Què t'has pensat, tu?

A-I si en lloc de cent mil pts t'ofertes tres milions?

B-Tampoc, home, tampoc.

A-Doncs ara imagina't que t'ofereixen deu milions de pts per passar una nit amb aquesta persona, que tu saps que és simpàtica, agradable, guapa, i que l'endemà cobraràs aquesta quantitat i no el tornaràs a veure mai més si tu no vols.

B-Bé, no ho sé, no sé què faria; però vaja, deu milions... Tal vegada en podríem parlar.

A-Veus com tot és qüestió de preu?

De vegades hem sentit a dir que "tot-hom té un preu", o aquella dita que diu "tant tens, tant vals", tot fent referència al poder que exerceix sobre les persones el poderós cavaller "el doblor". Mallorca, els mallorquins vivim una època de fascinació davant el fenomen de la venda de terres, finques que ens han obligat a abandonar i que ara ens les compren a "preu d'or". Quan sent aquesta expressió no puc deixar de pensar en aquelles trenta monedes de plata amb què es va vendre la vida d'un Home. I tanmateix, sabem ben cert que

"els doblers no donen la felicitat" -és com allò de "la feina mal feta no té futur, però mira que té un present!...-; quantes persones hem vist que s'han afanyat a arrebregar tot quant podien, sense escrúpols, sense miraments, i han "mort com rates ofegades pel verí".

Mallorca és una illa els límits de la qual són ben clars: la mar pels quatre costats. El fet de vendre la terra per marcs, per lliures esterlines o per dòlars, és doblement greu: en primer lloc perquè es demostra que "tot, i tots, tenim un preu", que "amb la bossa per davant tot és possible"; i en segon lloc perquè ens fan mostrar ben de veres el llautó. Alguns fets queden ben clars: la terra que es ven

ja mai no tornarà a mans de mallorquins; que els estrangers que compren aquí, quan aqueixa illa sigui inhabitable, ens donaran la culpa a nosaltres perquè no vàrem saber protegir el nostre territori; que, amb aquesta actitud, convertirem Mallorca en una petita Hong Kong on no podrem trobar cap pam de terra sense edificar; que exhaurirem tots els recursos naturals i haurem de passar a dependre en tot de l'exterior; que la ferocitat de la depredació és irreversible; que Mallorca serà un vell record de postal idíl·lica que, amb qualche llàgrima als ulls, mostrarem als nostres néts. Fixau-vos com anam a passes gegants cap aquest procés: en nom de la civilització, del progrés, de la rapidesa, es faran autopistes -de peatge?- per avançar deu minuts i destrossar un caramull de terra. Accidents?, parlem-ne: arreglem totes les carreteres, ampliant-les, fent les voreres ben netes, eliminant corbes; deixem d'alimentar unes Illes amb un sol cap, Palma, que centralitza tota l'activitat i tot el pes en tots els àmbits -sempre és més bo de controlar un sol eix de poder-; Mallorca no pot assumir cap més macrourbanització: només és una illa, deixem que s'hi pugui viure!

Llavors vénen els estrangers i volen formar partits polítics aquí, "per defensar els seus interessos": resultarà que serà veritat allò de "temps vendrà que de ca teva et trauran". I parlen d'integració sense amollar cap paraula en mallorquí, i parlen d'estima a Mallorca i la gran majoria són els qui ens porten aquells turistes de "pa amb fonteta", del "tot pagat", que els duen als seus propis negocis. Com és possible que aquestes Illes -només són unes Illes!- hagin pogut suportar la càrrega de més de vint milions de turistes (!) aquest any passat? I encara -en nom del mateix progrés- se n'esperen més per enguany. Que ningú no es pensi que vaig contra la indústria turística: vaig contra la depredació forçada i desmesurada d'aquesta terra. Val més un turisme més selectiu, més conscient d'allà on va; esborronen aquests "tours operators" que porten el ramat allà on volen i que, a sobre, amenacen. És necessari que defensem el "dret de poder viure a Mallorca", ara que encara hi som a temps. Depèn, també, un poquet de cadascú de nosaltres.

Felip Munar i Munar

Era altre temps quan aquestes dues joves montuïreres es passejaven per Ciutat. Na Margalida Sastre "Pallusca" (a l'esquerra) i na Damina Ribas Mulet "de Son Mas" (a la dreta) aleshores anaven ben eixerides

Les violències que ens assetgen

Enguany, quan celebrem el 50è aniversari de l'assassinat del mestre de la no-violència Mahatma Gandhi, sembla adequat tractar de les formes de violència que ens assetgen.

Són les violències de sempre, des de les que nien i neixen en el cos de les persones fins a les que esclaten en les guerres més destructives que mai no hagués imaginat el pitjor dels sàdics, o són formes noves de violència, com ara la del terrorisme, perquè han estat inventades fa pocs anys pels artesans de la mort, o perquè llur novetat radica en una sensibilitat social que atorga un lloc privilegiat a la qualitat de les víctimes.

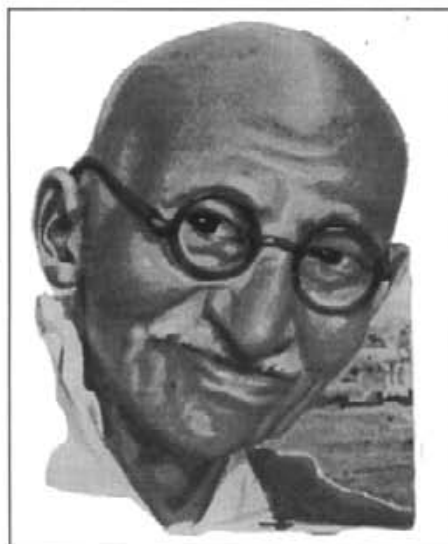
Totes les formes de violència, tant les antigues com les recents, troben en els mitjans de comunicació una caixa de ressonància tan immensa i eficaç que sovint pot envair la sensació que tot el que surt de les mans dels homes i dones no és sinó destrucció i mort. Sortosament no és així. El que succeeix és que la sang és un bon negoci per a les empreses que dominen els mitjans, per la qual cosa ens assabentem tot d'una de les malifetes que abans ningú no ens contava.

El ventall de la violència abasta qualsevol etapa vital de les persones i totes les situacions humanes que puguem imaginar. Violència a la llar, a l'escola, al treball, a l'esport. La violència que amara la premsa, el cinema i la televisió. Violència a la ciutat. Millor dit, la ciutat com escola

de violència, com àmbit on la fera que duim dintre se'ns desvetlla sovint per qualsevol motiu i salta al coll del competidor, del veí, del conductor insensat...

L'enfilall de víctimes, entre les quals els infants i les dones ocupen un lloc preminent, és quasi infinit. Menors maltractats, explotats o que han patit abusos; dones apallissades i humiliades sexualment i psicològica; vells rebutjats i menyspreats. Són les violències de cada dia, d'anar per casa, de dintre de casa. Un poc més enllà, topam amb la violència dels racistes i xenòfobs que seleccionen les víctimes especialment entre les minories més desvalgudes, o amb la violència que pateixen i actuen els drogodependents. I, sobretot, la violència que l'Estat segrega, fins i tot amb la normativa legal, el poder sancionador i la maquinària repressiva que no sempre empra per al fins que caldria esperar de qui té encomanant el servei del bé comú.

A l'àmbit internacional, el panorama potser encara és més inquietant. Ciutats destruïdes; minories exterminades, víctimes del genocidi més cruel; joves i infants mutilats per les mines; milions de refugiats, essers erràtics condemnats a viure sense esperança o confinats als camps. Són la collita feresta de totes les guerres, que són la forma més extrema de la violència humana. En un context semblant, no restam immunes. Si ho pensam de prim comte, ens adonarem que no po-

Mahatma Gandhi
El mestre de la no-violència

dem tirar la primera pedra contra ningú: tots som alhora agressors i víctimes, dominadors i dominats. L'agressivitat del medi, la competitivitat i tants altres factors ens afecten. És per aquests motius que ens cal un aprenentatge humil, però constant, de les actituds no violentes. En primer lloc, haurem de vèncer la tentació fàcil de pagar, l'agressió que patim en un o altre moment, amb la mateixa moneda. La vida nova que se'ns demana exigeix de tornar bé per mal, com ens ensenyà Jesús. És un aprenentatge que mai no acaba.

En un segon moment, tant com actitud personal com comunitària, caldrà aprofundir l'estratègia dels no violents per denunciar les injustícies i per fer costat amb eficàcia a aquells que les pateixen.

Carmel Bonnin
(De Drets Humans i Justícia i Pau)

Glosa Altres temps

Pas gust de recordar-ho,
lo que guanyava en carreres
i a ses vilafranqueres
les he fet una cançó.

Quan feia de corredor
ja hi havia bones famelles;
crec que ho era, per mor d'elles,
mai vaig poder fer es major.

Duien molta afició,
aquell temps en ses carreres;
molts de pics estava amb elles
i cercava s'alçasió;
per no despreciar-ho
mai les deia de que no
ni a ses joves ni a ses velles.

Amador Font

música bar

Ca Na Poeta

Carrer Major núm. 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

S'ha dit que

■ Encara que sembli mentida, és cert que es diumenge abans de sa tràgica mort des director de sa Coral ens havien alertat sobre es perill des nombrosos pous sense coll que hi ha a fora vila i de sa conveniència que donàssim un crit d'alerta; cosa que aquí havíem de fer aquest mes i que per a algú ja no hi hem arribat a temps. El que cal ara és aconseguir que en un futur no es tornin produir accidents pel mateix motiu. O sia, que els que en tenen –de pous així– que ho solucionin definitivament. És massa el tribut d'una vida humana.

■ A mitjan mes passat, i això es dona de tant en tant, un montuïrer no podia tirar sa seva bossa de fems dins es contenidor, tantes eren ses que hi havia pes seu costat –des contenidor, s'entén–, que li va costar pena poder-lo obrir. Però... quina fou sa sorpresa... que en dos contenidors que hi havia allà, tots dos estaven buits! Això ens ha de fer empegueir.

■ Ja tornen ploure crítiques contra s'Ajuntament! Aquesta vegada és per consentir tenir aparcats an es costat de sa piscina municipal prop d'una dotzena de camions de fems que s'empresa "Ferrovial" empra per retirar tots es de sa comarca... o de Mallorca. Sols havia de ser per un parell de dies, però ja fa uns mesos.

■ Molta de gent està preocupada pes futur de sa Coral, ara sense director. Segur, però, que ses gestions per trobar-ne acabaran positivament.

■ Ja hi ha propietaris de trossos de fora vila preocupats perquè sa ruta ciclo-turística podria passar per dins sa seva finca i els ho espenyaria. Sempre n'hi ha de malpensats!

■ Encara que ja fa tres mesos que s'anuncià, hi ha qualque montuïrer o montuïrera que no s'ha temut –o no ho vol saber– que sa recollida de fems es fa es dimarts, dijous i dissabtes. I es diumenges ja no passen. Per a aquests s'hauria de tornar fer una crida en diumenge.

■ Es dia de sa Rua qualcú es va dis-

fressar d'una determinada manera que no li queia gens bé. Però... el fet important era participar, endiumenjar s'espectacle i fer passar una estona alegre als espectadors. I això ho aconseguiren.

■ També a sa Rua, alguns homes, presumien, com si fossin femelles, de mostrar ses seves cuixes... i revelar qualque cosa més... que tenien... o no tenien.

■ Varen quedar bocabadats aquells que esperaven veure polítics disfressats. De polítics se'n veren, però d'espectadors.

■ Sembla que ets inqueros han romàs un poc bocabadats quan han vist "lo" de ses galletes. Des d'allà ja diuen: "Galletes d'Inca made in Montuïr".

■ Ha caigut molt malament ara, després de tants d'anys de no pagar res pel clavagueram, haver d'abonar una quota bimestral de 562 pessetes (3.372 anuals). Una mesura que serà... ja és fortament criticada.

■ Es veïnats de sa Plaça de ses Tres Creus anaven bens satisfets –i amb motiu– de sa gran festassa i acceptació que va tenir es fogueró des darrer dia de Carnaval, es dimarts. No sols s'atapiren ells, de tot quan hi dugueren, sinó que també convidaren tothom que per allà passava. No hi mancà res: llom, xulla, embotits, vi, licors, ensaïmada amb tallades... tot anava per llarg!

■ Al cap de cantó des carrers Ramon Lull i Emili Pou és feqüent vere-hi cotxes mal aparcats amb so risc que allà es corr per esser carretera i de difícil visibilitat. Ja hi ha hagut accidents i és molt possible que, d'aquesta manera, ancara n'hi torni haver.

En Xerrim

L'any 1962 sor Margalida Jaume Amengual (de Son Costa) féu els vots perpetus. A la festeta posterior hi acudiren entre d'altres, tots els seus nebots i nebodes, avui ben coneguts per tenir ja 40, 50 i més anys.

L'Ajuntament informa

Nous números de telèfons

Oficines municipals.....	64 41 25 - 64 41 47
Polícia municipal	919 19 82 39 - 919 19 82 41
Urgències Guàrdia Civil	062
Urgències "Ferrovial, S.A."	64 40 06
Urgències ambulància.....	20 41 11

Recollida de mobles i béns

*Aquesta recollida es
realitzarà de la
següent manera:*

**Primer i tercer
dijous del mes**

Per a la recollida
cridar al telèfon:

64 40 04

("Ferrovial, S.A.")

Accidentada mort del director de la Coral

Dia 8, diumenge, en comptes d'anar a cercar espàrecs amb bicicleta, el director de la Coral "Mont-Lliri", Baltasar Fiol Mayol, es va aturar en Es Rafal i en mig d'un tros i sense haver-ho vist, caigué dins un pou sense coll d'uns 10 metres de profunditat. Havia sortit de ca seva devers les tres de l'horabaixa i els familiars en veure que no tornava el cercaren i entorn a les 10 del vespre trobaren la bicicleta i des d'allà miraren de prim compte fins que rastrejant, veieren dins aquell pou el cos ja inanimat de la víctima. Un bomber hi va davallar i amb cordes i ajudats d'un trípode el pogueren treure.

Degut a tan poc visible com es trobava el pou, estret i profund, el poder donar amb el cos de la víctima fou molt difícil i la recuperació, força difícil

Dijous llarder Persones Majors

Dia 19 les Persones Majors celebraren el Dijous Llarder amb un bon dinar a Cas Carboner. Eren devers 125. Hi havia algunes disfresses. Acabà amb ball amb la participació d'un bon nombre d'ells.

A les Escoles

L'horabaixa del mateix dia, a les Escoles la majoria dels alumnes hi acudiren vestits amb disfresses. En el pati hi hagué una desfilada, molta animació i acabà amb una festeta a la que hi acudiren moltes mamàs.

Sa Rua

De bell nou molta animació i una participació molt nodrida (tal vegada 300) donaren vistositat i color a "Sa Rua" d'enguany el dissabte dia 21. Partiren de s'Hostal i en arribar a plaça s'aturaven i allà feien una exhibició de balls o el que volien i eren qualificats. El resultat emès pel jurat fou aquest: *Individuals (premi únic)*: "Extra Rosa". *Comparses*: 1er "Ses Màscare", 2on "Dàlmates", 3er "Els Pinta-angles". *Carrosses*: 1ª, "Els Barrufets", 2ª, "Hawai", 3ª "Moros". I el vespre a la Plaça Vella encara hi hagué ball, torrada i entrega de premis.

La Coral "Mont-Lliri"

Malgrat no disposar encara de director, la Coral "Mont-Lliri" va participar el diumenge dia 22 a Palma a la VI

Trobada de la Federació de Corals de Mallorca.

El dimarts de Carnaval

Dia 24, a la plaça de Ses Tres Creus els veïns dels carrers confrontants organitzaren una bona festa la nit del darrer dia. A més d'un gran fogueró, per torrar no hi mancà cap classe d'embotits i carn. També va abundar el dolç i les begudes i la música per a així passar una vetllada agradable.

Prevenió de la droga

Dia 26 a les Escoles tengué lloc un col·loqui informatiu, dirigit especialment al pares, per tal de col·laborar en la lluita contra les drogues. L'assistència fou acceptable.

Nova Associació de Gent Gran

Davant la situació suscitada a conseqüència de no haver pogut disposar de local municipal ni d'espai cedit per l'Associació de Persones Majors de Montuïri, els 26 pensionistes que segueixin les classes de gimnàstica de manteniment amb monitora del CIM, han constituït una Associació de Gent Gran de Montuïri, si bé els seus integrants estan decidits a continuar pertanyent a l'Associació de Persones Majors. L'objectiu és el de poder-se beneficiar de les subvencions del CIM i continuar la gimnàstica de manteniment. S'ha donat

formalitat legal a la nova associació per a la qual cosa ja disposen d'estatuts i de junta directiva, la qual està així composta: Joana Roca, Presidenta; Jeroni Garau, Vicepresident; Joana Miralles, Secretària, i Margalida Garau, Tresorera. Ja han organitzat algunes xerrades sobre el Regne de Mallorca amb notable assistència.

PRESTEC
HIPOTECARI
"SA NOSTRA"

Elegir bé és important...

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Pere Mayol Gomila "des Pont"

Pastor per vocació i professió, ara jubilat, recorda moments interessants de la seva vida

La persona amb la qual anam a dialogar és en Pere Mayol Gomila. Els amics els coneixem p'en "Pere des Pont". Un home senzill i amable que si pot t'ajudarà amb tot quan pugui. De gusts gens complicats s'alegra del que semblen petites coses. Se solidaritza amb el dolor o els sofriments dels qui l'envolten, sien de prop o d'enfora. Dins ell no hi ha ficció. És un llibre obert. Valora l'amistat com un do inapreciable. Els amics de tota la vida, els qui el coneixem, sabem d'aquesta bonhomonia que li vessa pels quatre costats. Té altres qualitats, però amb el que hem exposat pensam que no ens hem fet molt enfora del seu mode de ser. De mirada franca i neta, els seus ulls són interrogants i receptius al mateix temps.

De nin s'enamorà dels espais oberts dels foraviles i els animalets que hi viuen. Ara, als seus 65 anys, encara conserva aquest amor i admiració per la natura.

Va néixer a la possessió de Son Vanrell, el 29 de setembre de 1932. Recentment s'ha jubilat. Foren nou germans. Només en viuen quatre d'ells actualment. Es casà amb Bàrbara Bauzá Oliver. Te dos fills i una filla majors.

De nin aprengué les primeres lletres amb Sor Basília i Sor Margalida, a Ca ses Monges. Després de la primera Comunió, als set anys, va anar durant un any a l'escola pública.

A partir d'aquí començà el contacte directe i efectiu amb el camp, amb les persones, les plantes i els animalets que viuen dins els nostres sementers, sembrats, garrigues, goretis i terrenys de tots tipus.

Apassionat pel bestiar oví, la seva vocació fou esser pastor i ho aconseguí. Durant més de 40 anys ha estat molt a prop de les ovelles, cuidant-les i observant-les; tractant aquest bestiar amb molt d'esment com si fossin uns amics que necessitassin ajuda constant. Aquests llargs anys entre els ramats d'ovelles li han donat una gran experiència.

Consideram aquesta entrevista-reportatge com una segona part de la que férem fa uns anys a un altre pastor de

gran professionalitat: Bernat Fiol Pol (maig, 1995). Volem plasmar dins aquestes pàgines les opinions d'unes persones amb una professió que va desaparèixer.

– Jo devia tenir de quatre a cinc anys –ens diu en Pere– quan estava a Son Vanrell. Un dia vaig sentir els picarols d'una guarda d'ovelles que pasturava al costat, dins Can Ferrando. Hi vaig anar. El pastor em va moure conversa i quan ens acomiadàvem em digué: "Tu has de venir a estar amb mi de mosso de pastor". Record que vaig quedar agradablement impressionat. M'havia sentit molt bé dins el ramat d'ovelles.

El fet el recorda perfectament i tengué una influència decisiva dins la seva vida.

Passà el temps. Quan tenia uns vuit anys els seus pares amb els fills es traslladaren a Son Mandivi de Baix, possessió situada entre Algaida, Lluçmajor i Sant Jordi. Hi estigueren durant tres anys i tornaren a Montuiri, domiciliant-se aquí on viu ara: Es Pont, en front del camp de futbol. Aleshores ell tenia 10 anys i es llogà de mosso de pastor a Can Ferrando.

– **Tornem a Son Mandivi. Què records d'allà?**

– Eren els principis dels anys 40, poc temps després del Moviment. Les lles-

ques eren primes per tot arreu. Record que el tio Guillem, mestre Guillem "Silis", molt enginyós, vengué i dins una cova ens hi muntà una petita mola per fer farina de pa. L'aparell era mogut per un mul, el qual el feia funcionar com si estiràs a una sínia. Per fer una pasterada havíem de moldre mig jornal, però era delicat anar a les farineres perquè les autoritats en duien un cert control. Ja pots veure com anaven les coses.

– **Continuem. Ja et tenim de mosso a Can Ferrando.**

– Així és. M'agradaven molt els animals i especialment estava enlluernat per les ovelles. Volia esser pastor. Per cert...

En Pere es retura un moment i continua.

– Record que jo havia comprat un flabiol i els vespres, el temps que guardàvem, el feia sonar. Un vespre un pastor deixà de sentir el flabiol i vengué on jo estava, embolicat amb una flassada. Eren damunt les dues de la matinada. "No et dormis perquè prest ens anirem", em va dir. Però em vaig dormir i quan em vaig despertar no hi havia les ovelles. Partesc escapat cap a Son Massanet on abeuràvem el bestiar. Feia una fosca que no la podien llescar. Em vaig equivocar i quasi em vaig perdre. Trenc d'alba arribava a Son Massanet, cansat i assustat. No passà res. El pastor em renyà un poc... però no vaig tornar-me adormir pus. Només tenia deu anys.

– **Diuen que els pastors coneixen les ovelles per la fesomia. Què ens pots dir d'això?**

– Sí. Les ovelles tenen com les persones una fesomia, i el pastor coneix perfectament les de la seva guarda. Hi ha ovelles que pr certes circumstàncies només tenen llet a una part del braguer. Aquestes es diuen follades.

– **O sia que si es mesclassin amb les d'una altra guarda...**

En Pere fa la mitja un moment.

– Et contaré un cas. Una vegada duent la guarda a pasturar, el ramat d'una altra possessió botà un marge i vengué dins la nostra guarda. Darrera les ovelles botà el seu pastor i es queixà del fet, tot preocu-

pat per saber com les destriaríem. Vaig suposar que no coneixia molt l'ofici. "Mirau, li vaig dir, no vos queixeu perquè són les vostres les que han vingut dins la nostra guarda. En quan a triar-les, fora enfados ni nirvis; elles mateixes es triaran". I així fou, al cap de poc temps les guardes s'havien destriades formant dos ramats ben definits. Però vaja, cada pastor, com hem dit, coneix perfectament cada una de les seves ovelles. Et podria contar algunes històries per confirmar-ho, però seria llarg.

Parlant d'aquest bestió, en Pere no acabaria mai. Es d'admirar amb quin respecte parla d'aquests animals.

Continuarem dient que després de Can Ferrando passà de pastor a Son Coll Vell, on hi va estar quatre anys amb l'amo en Martí Ferrer, del que guarda un feliços records. Als 14 anys anà a Son Borràs, del terme de Santa Maria, on el seu pare era el majoral. Hi estigueren sis anys. Quan deixaren aquesta possessió ell en tenia 20 i el cri-daren al servei militar. Dugué sort: fou excedent de "cupo" i només féu tres mesos de "mili".

Vengueren a Montuiri i es posà a fer de picapedrer amb mestre Miquel Mayol "Matxó" el temps en què don Bernat Martorell, el rector, restaurava la nostra església. Hi féu durant un any i va esser llarg. No era del seu gust fer de manobre.

- Fent feina a l'església em passà un fet molt interessant -ens diu en Pere-. El rector, don Bernat, em convidà a fer uns exercicis espirituals. Perdoni, li vaig dir, jo no hi puc anar, necessit el jornal per entregar a ca nostra. "Aquest és el problema?, em preguntà. No et preocupis, vés als exercicis" em digué. Hi vaig anar i ell entregà la saldada als meus pares igual que si hagués anat a fer feina.

El temps que els seus pensaments estan pendents d'aquella època deixa passar un petit lapse de temps.

- M'entorn a fer de pastor a Son Coll Vell -continua- i allà hi vaig estar quatre anys. Però ja no hi havia l'amo en Martí -diu lamentant-se-.

A continuació va estar a Malesherbes durant set anys i allà hi va conèixer tres amos diferents. Dins aquests anys es casà i canvià a Can Ferrando, però tampoc ja no hi havia les ovelles. No estava molt content. Ell estava embuixat pel bestió de llana.

Uns quants anys més anà canviant d'amos fins que se n'anà a Sa Mata Vell, d'amitger, on hi va estar vuit anys.

- A Sa Mata Vell vaig esser feliç -ens diu en Pere-. Pocs doblers però sentia les ovelles a prop.

L'interrompem.

- Sabem que els pastors classifiquen les ovelles anomenant-les segons l'edat o període de la seva vida. Podries dir-nos els noms que les donen?

Li ha fet gràcia la pregunta i contesta rient.

- Mira: la tuïssa és l'ovella d'un any; la primalona té dos anys; la tresenca ha complit tres anys. A partir dels quatre

anys les diuen serrades. Les bieles són les ovelles velles. Les que enguany no tenen mè o no en menen des de fa més d'un any, les diuen basives.

- Què ens pots dir del ca que acompanya el pastor?

- És el millor amic que té -respon seriósament en Pere- a més d'ajudar-li com no et pots imaginar. No conec un pastor sense ca.

- Què nomia el millor ca que has tengut?

- "Tello", i quan morí va esser igual que si hagués desaparegut un membre de la meua família.

(Continua a la pàgina següent)

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joyeria Fermin

(Ve de la pàgina anterior)

Continuarem dient que després de Sa Mata Vell passà vuit anys a s'hort de Son Mesquida, on només sentia els picarols de les guardes d'ovelles que passaven prop de les cases. Des d'aquí anà a Sa Vinya de Cartoixa (Valldemossa) on cultivava tarongers i es cuidava amb la seva dona d'un matrimoni d'edat avançada. El senyor d'aquesta finca tenia una agència de publicitat. Es varen dur sempre molt bé.

Complits els 65 anys es jubilà.

– El grup del pastor i les ovelles sempre l'hem considerat un conjunt

del que brosten notes musicals agradables: el pastor tocant el flabiol, les ovelles deixant sentir els picarols... és casual el fet o té una influència damunt la guarda?

– El fet que em parles és molt important, i m'explicaré: quan jo tocava el flabiol notava que el ramat s'acostava lentament pasturant molt prop de jo, tranquil. Això em demostra que els animals són sensibles a la música. Per altra part, tots els pastors procuren dur la guarda ben empicarlada, que faci un so harmoniós. els animalets van més bé. El xot passador, que es el que guia el ramat,

duu el picarol gros. A vegades algun pastor, perquè la guarda estigui més harmo-nitzada, posa dos esquellons petits, de distint so, a dues ovelles, un a cada una, perquè el conjunt del so lligui més bé.

– Per què no ens dius en què pensaves aquests vespres de quietud, només amb la música de fons dels picarols i el ca al costat?

El nostre interlocutor ens mira con si digués: ho he de dir? I sí, ho diu.

– Quan estava amb les ovelles, els vespres, moltes vegades procurava elevar els meus pensaments un poc més amunt dels niguls... com és natural tenia present la meua família, els problemes del bestiar... tenia molt de temps per pensar.

– Canviem de tema. Sabem que t'agraden les gloses i que n'emboliques qualcuna. Per què no en fas una?

Els seus ulls riuen quan es gira a no-saltres.

– Les meves no tenen categoria, però te'n diré una que fa molts d'anys que la sé. Diu:

Jo tenc i no sé que tenc,
me falta i no sé que em falta,
i amb una cosa i s'altra
me falta lo que no tenc.

La celebrem amb humor.

– Digués, Pere: quina qualitat és la que admires més en les persones?

– Entre d'altres en sobresurt una: la formalitat.

– Has tingut algun disgust, algun fet que t'hagi afectat molt en la teua vida?

– Sí –diu amb tristor–: la mort del meu germà Miquel.

– Què és una de les coses que més valores en la vida?

– L'amistat. No sé on he llegit: "qui té un amic té un tresor".

Ha estat una síntesi, un resum de la llarga conversa que tenguérem amb en Pere, puntejada per quantitat d'anècdotes. Unes carregades d'humor i tristes les altres. En mig del relat sempre hem sentit el perfum dels camps en la primavera, l'agradable olor de la terra banyada per les primeres pluges de la tardor, el so viu i alegre del picarol d'una ovel·la que el sap fer sonar molt bé, les brusques persistents que repiquetegen damunt la taulada del sostre les llargues nits d'hivern... Sensacions del passat.

Miquel Martorell Arbona

Hotel Rural Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri Restaurant

*Diligent servei
Amb totes les comoditats
Acurada atenció al client
Servei de noces i banquets*

Carr. Montuïri-Sant Joan, km. 0'7 • Tlf. 64 67 64 • Montuïri

Pla de finançament estatal de carreteres

■ 57.650 milions de pessetes en obres
 ■ S'intenta compensar el dèficit històric

■ Les obres seran executades per la Conselleria de Foment del Govern Balear

■ Les obres es duran a terme en vuit anys

Xarxa arterial i accessos a Palma

C-715 Desdoblament Palma-Son Ferrer	C-715 Variant de Son Ferrer	P-111 Desdoblament Palma-Universitat	Desdoblament 2n cinturó
Inversió 500 milions	Inversió 700 milions	Inversió 1.400 milions	Inversió 4.000 milions

Autopista de Llevant (Mallorca)

Desdoblament PM-602 (S'Arenal-Ulmaior) (Autopista)	AUTOPISTA LLEVANT Variant Ulmaior Campos Variant Campos	AUTOPISTA LLEVANT Campos - Felanitx Variant Felanitx - Manacor
Inversió 4.900 milions	Inversió 4.100 milions	Inversió 18.050 milions

Autopista Central (Mallorca)

Variant d'Inca	Tram Inca - Sa Pobla	Tram Sa Pobla - Alcúdia
Inversió 3.600 milions	Inversió 4.500 milions	Inversió 3.700 milions

Autopista de Ponent (Mallorca)

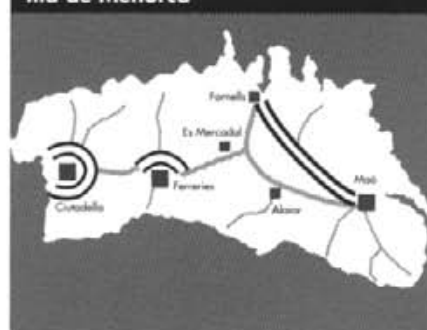
Palmanova - Sta. Ponça	Sa Ponça - Peguera
Inversió 2.500 milions	Inversió 1.300 milions

Variants (Mallorca)

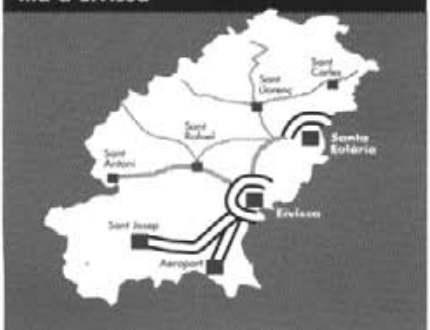
Variant Vilanova	Variant Manacor (carril i tram)	Variant Sant Llorenç	Variant Son Servera	Variant Capdepera
Inversió 300 milions	Inversió 1.000 milions	Inversió 800 milions	Inversió 300 milions	Inversió 300 milions

Illa de Menorca

Maó - Fornells	Ronda Nord Ciutadella	Ronda Sud Ciutadella	Variant Ferreries
Inversió 500 milions	Inversió 600 milions	Inversió 400 milions	Inversió 1.200 milions

Illa d'Eivissa

Desdoblament 2a Ronda Eivissa	Nou accés aeroport	Variant de Sta. Eulària	Condicionament Eivissa - Sant Josep
Inversió 500 milions	Inversió 600 milions	Inversió 400 milions	Inversió 1.200 milions

Independentment d'aquestes obres, el Govern Balear, a través de la Conselleria de Foment, durà a terme un pla de carreteres amb una inversió de 6.000 a 7.000 milions de pessetes.

Mallorca

- Sortida Son Valentí via cintura (65 M)
- Accés Son Hugo via cintura (220 M)
- Accés Alaró (169 M)
- Variant Andratx Sud (176 M)
- Accés s'Arracó (190 M)
- Accés Bendinat (450 M)
- Pas superior ctra. Sóller accés Polígon Son Castelló (300 M)
- Variant Port de Pollença (953 M)
- Variant Portocristo (1.000 M)
- Variant Can Picafort (540 M)
- Sóller - Deià (800 M)
- Tercer carril via cintura fins a Son Dureta (775 M)
- Inca - Llublí - Muro (1.954 M)

- Via cintura amb Sóller, Son Goteu i es Molinar (600 M)
- Ariany - Sta. Margalida (488 M)
- S'Espluguet - Valldemossa (404 M)
- Punt Angleses - Can Picafort (183 M)
- Cinturó Palma Nord (864 M)
- Palma - Palmanova (tercer carril) (629 M)
- Tercer carril Palma - Marratxí (393 M)
- Penetració autopista central (500 M)
- S'Arracó - St. Elm (278 M)
- PM 304 (406 M)
- PM 110 Esporles - ctra. Valldemossa (300 M)

Menorca

- Ronda Maó (144 M)
- Desdoblament Maó - St. Lluís (472 M)
- Millora PM 711 es Mercadal (232 M)
- Millora PM 711 es Migjorn (174 M)

Eivissa Formentera

- La Savina - La Mola (Formentera) (694 M)
- Sta. Eulària - St. Carles (300 M)
- Eivissa - Sta. Eulària (per Jesús) (574 M)
- Sta Eulària - St. Rafael (509 M)
- Ronda Nord - St. Antoni (288 M)

Glosa

A Sant Antoni

(La darrera glosa d'en Miquel "Parri")

Un dels darrers glosats que en "Parri" féu a les beneïdes de Sant Antoni

molts d'anys (aproximadament de 1925 a 1985) no hi varen mancar ni ell, ni el seu animal, ni la seva glosa.

Va tenir un moment de lucidesa i va cridar la seva néta i la hi va dictar perquè la fes arribar al qui subscriu, en la qual val la pena llegir entre línies que a les acaballes de la seva existència estava clar i sabia perfectament que era arribada la seva hora. Per això demana al Sant que pensi en ell i que les beneïdes perdurin (3ª estrofa). I ho fa tot després de reconèixer que la burra (ell) està per sortir d'aquest món, si bé no ho desitja tan aviat (2ª estrofa); quan encara recorda la gran festa que abans es feia aquest dia on no hi mancaven els animals, malgrat ja no hi podrà portar el seu (1ª estrofa).

O. Arbona

Hem sabut que ell la dictava a les tres i a les quatre de l'horabaixa d'aquell 28 octubre de 1997 ja ens havia deixat. Deia així:

Sant Antoni vos vull dir
que feis festa de primera;
no falta ase ni somera,
en tenc una, falaguera,
però ja no vol sortir.

Som en Miquel "Parri";
abans de morir vull dir
que hem de canviar de tema.
A les tres de s'horabaixa
sa "burra" està per sortir;
no'm va aquesta apressera.

Que per molts d'anys Sant Antoni
que pogueu pensar en mi.
Recoman al senyor Nofre
que molts d'anys pugui beneir.

Miquel Massanet Servera "Parri"

Poema

Estimem la nostra llengua amb educació

Estimem la nostra llengua i les nostres arrels, però quan parlem amb els estrangers procurem portar-nos bé, així com voldríem que es portassin amb nosaltres, si algun dia anam a la seva terra.

No estic a favor ni en contra
del qui parla en català,
si a favor del castellà,
en què a mi em va bé parlar
tal com se parla a Mallorca.

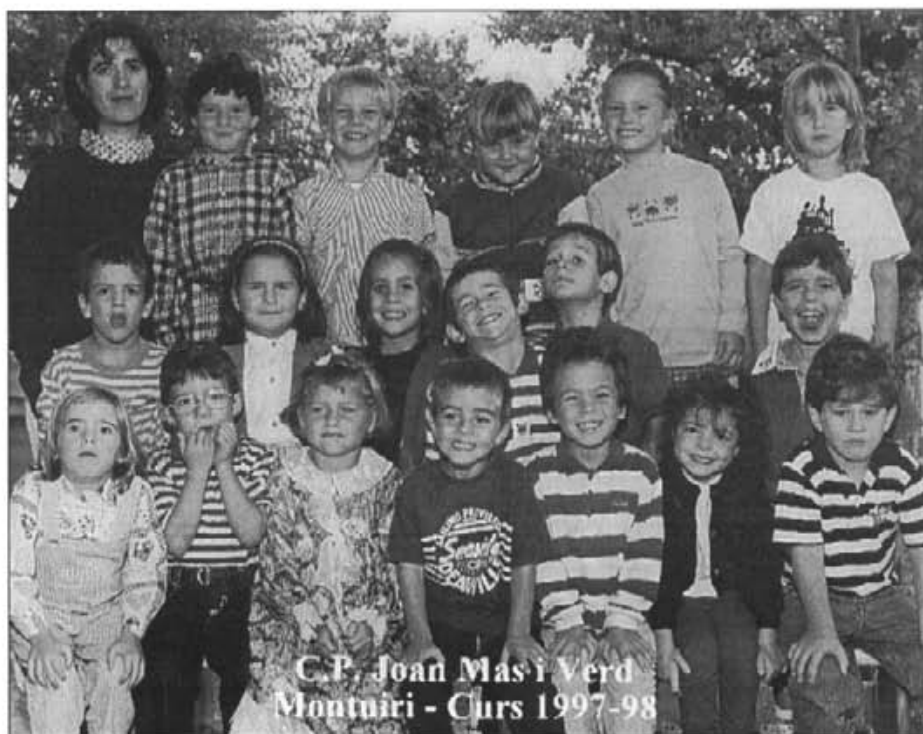
Però més m'agradaria
contestar amb facilitat
si me pregunta algun dia
un que vengui de Ciutat,
de França o d'Alexandria.

Seria un orgull per a mi
contestar a un estranger
en la seva llengua i bé,
i no haver de dir no ho sé,
parla tu el mallorquí.

En tot això vos vull dir
que el nostre l'hem d'estimar
però ens convé pensar
que hi ha tant d'aquí a allà
com tant hi ha d'allà aquí.

Si anar-se'n a l'estranger
volen alguns qualche pic,
recordau el que us he dit,
si aquí ens portam bé
allà hi tendrem un amic.

Antònia Adrover

C.P. Joan Mas i Verd
Montniri - Curs 1997-98

Alumnes de la classe infantil de 5 anys
Mestra: Maria Francisca Miralles Miralles

De d'alt a baix i d'esquerra a dreta. (1ª fila): Octavi Bauçà Amengual, Jaume Bonet Estrany, Miquel Jaume Rigo Munar, Antònia Mª Cerdà Cerdà i Azucena Garcia Claramunt. (2ª fila) Joan Pere Mayol Garí, Jennifer Terrón Bustos, Sandra Mas López, Marc Solier Costa, Rafel Gaspar Miralles Vich i Rafel Rigo Miralles. (3ª fila) Mª Antònia Sastre Sampol, Joan Mayol Rigo, Alessa-Tauja Anheuser, Marc Barceló Arbona, Aitor Merino Tsutsui, Margalida Massanet Mut i Toni Oliver Nadal.

Meravellosa vista aèria del barri de "Sa Corona"

Alumnes del 1er Nivell, 1er Cicle
Mestra: Catalina Martorell Llaneras

Alumnes: (Començant per alt, d'esquerra a dreta) 1ª fila: Teresa Sastre, Antònia Miralles, Elies Lleó Casesnoves, Margalida Fiol, M^a. Antònia Cerdà, Maria Ojeda, Francesca Mª Miralles; 2ª fila: Joana M^a. Estany, Aina Marina Lladó, Gabriel Roca, Jaume Mateu Lladó, Catalina Rosselló, Francisca Mª Bennassar, Aida Alcolea; 3ª fila: Mateu Bauzà, Francesc Canuto, Marc Fiol, Miquel Vila, Mª Teresa Gomila, Emília Coronado, Rafel Estarellas i Rocio Tarrago.

Alumnes del 2^{on} Nivell, 1er Cicle
Mestra: Maria Elena Calafat

Alumnes: (Començant per alt, d'esquerra a dreta) 1ª fila: Jero Bergas, Mercè Martínez, Pep Miquel Andreu, Philip Anheuser, Francesc Campins; 2ª Fila: Quica Puigserver, Cati Fullana, Yáiza Nieto, Adrià Hernández, Biel Arbona; 3ª fila: Antònia Martorell, Biel Matas, Francisca Miralles, Maria Rosa Camps i Aina Maria Font.

*pro*indústria

*pro*comerç

produir 98

**PLA DE SUPORT
A L'ECONOMIA PRODUCTIVA**

En benefici de la competitivitat

Sens dubte, el teu comerç, la teva indústria contribueixen al desenvolupament de la nostra Comunitat. Un any més tens l'oportunitat de dur a terme els teus projectes de millora i competitivitat amb el **Pla PRODUIR'98**. El Govern Balear estableix el règim de suport a la petita i mitjana empresa de les nostres illes amb ajudes a fons perdut i crèdits subvencionats. **Aprofita l'ocasió per modernitzar-te.**

*** Recorda que el termini de presentació de projectes acaba el 31 de març de 1998.**

El termini per a resoldre els expedients finalitza el 30 de juny

Ara és el moment. Treu-ne profit.

Pots ampliar informació i recollir les sol·licituds a la Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria
Carrer Foners, 10 · Palma
i a les agències comarcals.

17 61 33 • 17 66 04

Producte Balear

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

La posada de la Mare de Déu de Lluc a Montuïri

Des de temps immemorial –possiblement s'acosta al mil·lenni– Montuïri ha estat un dels pobles que s'ha distingit per la seva devoció a la Mare de Déu de Lluc. Hi ha constància que “els mallorquins des del segle XIII ençà han pujat a les muntanyes de Lluc perquè la Mare de Déu els rebejàs l'esperit i els posàs a to el cos cansat” (1).

Per altra part, a Montuïri, com a alguns pobles de Mallorca, hi havia una posada de la Verge de Lluc; una casa, la situació de la qual es desconeix amb exactitud, però estava ubicada en el carrer Major. No era en l'actual carrer de la Posada, encara que en un principi així se suposava, nom molt antic que ja surt a mitjan segle XVIII amb el nom de “carrer de sa Posada dels freres de Sant Francesc d'Assís” a causa de la posada que tenien aquests freres a la casa de l'actual Sebastià Figueres “de Can Cuca...” (2).

En aquell temps “es donava el nom de posada a la “casa o lloc on algú no habita contínuament, sinó temporalment, anant de camí o passant-hi un temps relativament curt”(3).

Aquestes posades venien a ser com una perllongació o extensió del mateix santuari, com si la Mare de Déu es fes present en aquell indret. Com també eren considerades com a lloc d'acollida pels pelegrins que pujaven a peu a l'alta serra. Una tercera finalitat d'aquestes posades era la d'emmagatzemar o recollir el que els devots donaven als col·legials o als encarregats de fer les captes per al Santuari. Llavors, dins beaces a poc a poc ho pujaven a l'esquena d'una bística. Com que Mallorca era eminentment agrícola, no mancaven llegums, formatge, oli, vi, aiguardent, xotets, figues, garroves, llana...

Actualment Lluc no té cap posada a cap poble de Mallorca. Algunes d'aquestes posades foren venudes davant el perill constant d'incautacions per part de l'Estat Espanyol dels béns de l'Església.

Una vegada suprimides les captes, les confraries, etc. el Santuari no necessitava tant aquestes posades. També hi degué influir el canvi d'encarregats de la direcció dels béns del Santuari: els antics Col·legials cediren el lloc als PP. Missioners dels SS. Cors que donaren una nova direcció a l'administració.

La posada de Montuïri

“Per una nota fugissera amagada dins un paper molt vell de l'arxiu del Santuari sabem que en el mossàrab “Montorium”, avui Montuïri, la Mare de Déu de Lluc hi tengué una casa-posada. No ens en queda altre rastre ni escrit ni oral. S'ha pogut comprovar que ni els més vells del poble en sabien res. No ha quedat cap petjada.

El document mencionat, que és a l'arxiu de Lluc, és de l'any 1533 i ens diu que el Santuari de Lluc tenia una posada al carrer Major de la vila, donació del discret (4) Miquel Morey, molt devot de Nostra Dona de Lluc. No consta el número, la qual cosa ha impossibilitat més cerques.

Per altra banda, el fet que Montuïri estigui en el centre de l'illa i sigui un bon nus de camins, podria ser molt bé lloc avinent per descansar el pelegrins que venien dels pobles del nostre Migjorn i al mateix temps per emmagatzemar el que els traginers i quistors havien recollit per aquells indrets.

Com a testimoni d'aquest fet sols queda el carrer Major de la vila, encimada, que s'enfila cap a la plaça i l'església parroquial, on el Col·legial de Lluc, acompanyat de dos “minyons místics”, antecessors dels actuals “blauets” faria els seus sermons ben eloqüents cantant “els miracles” obrats per Déu, mitjançant la “Sobirana Figura” de Lluc.

ens queda també la devoció dels poble de Montuïri a la Verge de Lluc. Aquesta mai no ha minvat i, segurament, ve enfortida de temps passats en què la posada de Lluc els recordaria la presència constant de Lluc dins Montuïri, agombolada sempre dins el mantell de la Reina de la Pau”.

El facsímil de l'acceptació pels col·legials de la donació de la posada de Lluc a Montuïri diu així:

“Die 2 mensis Maii, anno Nativitate Domini MD XXX iii. - Sit omnibus notum etc. com nosaltres abaix firmats lo Dr. Anthoni Artigues Pre. Col·legial y Prior del Collegi de Nra. Sra. de Lluch, lo Dor. en ambos drets Anthoni Antich, Bartomeu Lledó y lo Rv. Sebastià Oliver, tots preveres i Collegials de Nra. Sra. de Lluch; ajuntats capitularment per lo dit Ml. R. Sr. Prior en la aula capitular, ut moris est, haventnos una carta del discret Miquel Morey, en que nos fa sabidors que (un blanc) de la vila de Montuïri, per

Contrares, y Contrarellas de Nostre Señora de Lluch.

Gravall del s. XVIII, obra de n'Antoni Bordoy, on es pot veure la imatge amb la "gonella" o vestits postissos

la gran devoció te a Nostra Mare i Advocada Ma. Sma. de unes cases te i posseyes en la dita vila de Montuïri, en el carrer major, para que pugam servirnos de ditas casas; axí nosaltres, los Collegials com los Quistors, Traginers y qualsevols criats de esta Santa Casa. Y que sols falta que nosaltres acceptem dita donació: Nosaltres agraiats a obra tan pia, después de donarli las gracias las posibles per la bona Almoyna ha fet a Ma. Sma. de Lluch, dihem i expressam que acceptam dita donació y que procurarem encomanarlo sempre a Ma. Sma. de Lluch paraque li asistesca en todas ocasiones, li alcans de son fill precioso mucha salud y Vida y en la hora de la sua mort la sua gracia sempiterna. Amen....-Quare etc. Te es etc. Et ego.” (5).

O. Arbona

1) Cfr. “Les posades de Lluc a Mallorca” de Bartomeu Roig i Roig.- Palma, 1997.

2) Segons “Els Carrers de Montuïri”, de Joan Miralles i Monserrat i reproduïda *Bona Pau* n° 494 d'abril de 1994.

3) Diccionari Català-Valencià-Balear, de Mn. Antoni Maria Alcover.

4) Discret era un títol o tractament que antigament es donava als notaris, procuradors, cirurgians, apotecaris, preveres, etc. Però no podem saber l'ofici d'aquest devot de la Verge de Lluc.

5) Extret de C. 14.

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Un diumenge florabaixa

Pels voltants del camp de futbol d'aquell 1945 es varen impressionar moltes fotografies. I una d'elles fou la que, una vegada col·locades, es féu a aquestes cinc joves que per allà es passejaven.

N'Antònia "Rei", una desconeguda, na Joana Matas, na Maria "Putxa" i na Maria Roig (†) són les que foren captades. I aquí apareixen tal com anaven aquell a tarda de diumenge.

De llavors ençà els temps han canviat molt, els camps semblen diferents, però la imatge del poble de Montuiri és inconfusible.

Records d'infantesa

De quan estava llogat

Aquesta vegada més que records d'infantesa ho són de joventut i de les gloses que ja feia en aquells anys de la república, sobretot de quan vaig estar llogat a Son Munar, a Sa Marina de Lluçmajor, amb en Rafel "Pollo". Tots dos fumàvem i dúiem una petaca de tabac, però en Rafel quasi sempre la duia buida i moltes vegades me'n demanava, fins que una vegada, cansat, li vaig dir:

Rafel: tu ets de primera per pasturar en es veïnat; sempre acabes es tabac i augmentes sa fumera,

i anant d'aquesta manera no em dones resultat.

Per què no vas a Ciutat i fas bo amb un empleat de dins sa Tabacalera?

Quan vaig estar llogat a cas Frares de Lluçmajor fèiem una feina mal feta; moltes vegades em vaig enfadar. Allà hi havia un mul i una mula que anaven a lloure i estaven molt magres; sols els enganxàvem per fer goretts. Per això una vegada els vaig dir:

En Moreno té es camatge molt llarg i no pot llaurar i de tant magre que està haurem de sol·licitar

per menar-lo an es carnatge. Sa mula és una centella vestida de pèl i pell i quan li haurem duit a ell llavors li durem a ella.

També vaig estar a la possessió de Can Ferrí, a Lluçmajor, on el majoral era de Santanyí, però estava casat amb na Maria "Serral" de Montuiri. Era per la Setmana Santa i jo, que ja havia treballat molt, també estava molt cansat. Per això li vaig dir:

Mal es mogués tempestat que s'aigua anàs pes carrer i se'n dugués, si convé,

un raig d'aquest sementer; s'altre quedàs esfondrat i tota sa quantitat que hi ha de posar de blat que vengués dins es meu sac: això ja em cauria bé.

No es va immutar i encara hi vaig afegir:

Com pot esser fer panades sense farina ni blat que a tres-cents duros es sac un homo que està llogat per comprar-lo hi ha grapedes; menjarem faves trempades d'aquelles que en té sembrades si pel cas mos ne fa part.

I es majoral després de sentir aquesta "processó" em va dir: "ves allà i omple'n una senalla grossa".

Miquel Massanet "Parrí"

Carta oberta

A l'Ajuntament de Montuïri en relació a la nova taxa de clavegueram

Srs. membres de l'Ajuntament de Montuïri:

Davant la nova taxa de clavegueram aprovada per vostès recentment i de la qual aquest mes se n'està tenint coneixement per part dels propietaris d'immobles d'aquest municipi mitjançant notificaciones que FERROSER remet als seus domicilis, desitjaria expressar públicament que:

1er - Políticament qualsevol nova taxa o impost no sol ser ben rebut pels ciutadans, posat que normalment en qualsevol campanya electoral un dels punts en comú de totes les formacions polítiques sol ésser la baixa d'impostos, encara que per desgràcia ja ens hem acostumats que això no sia així.

2^{on} - Davant la implantació d'aquesta nova taxa de clavegueram sorgeix el dubte de la seva oportunitat, tenint en compte que Montuïri gaudeix d'aquest servei des de fa més de 60 anys i que des d'aleshores mai no s'havia carregat fiscalment mitjançant els serveis que presten els ajuntaments en els nuclis urbans, finançant-se mitjançant els pressuposts municipals, i en casos extraordinaris amb contribucions especials.

A més i seguint en la mateixa tònica s'està obrint un futur incert sobre si a aquesta taxa en seguiran d'altres per prestar serveis d'enllumenat públic, ús de carrers asfaltats i un llarg etcètera.

3^{on} - Tenint en compte que les prestacions de tot ajuntament estan subjectes a la Llei Reguladora de les Bases de Règim Local a les quals s'exposa com finançar-les, derivant en una sèrie d'impostos per sufragar les seves despeses: Contribució Urbana, IBI, Impost d'Activitats Econòmiques, IAE, Impost de Circulació, etc.

4^{on} - Analitzada l'ordenança reguladora, dins ella s'estableix que el fet imposable és la prestació del servei, o la possibilitat de prestar-lo, com a motiu per determinar el contribuent, semblant un dubte al ciutadà que no gaudeix del servei, perquè no en té necessitat, cas de solars o immobles en els quals no exis-

teix escamesa, pel que, amb afinitat de criteris, GESA també en un futur podria cobrar una taxa per tenir xarxes elèctriques en els carrers, com igualment Telefònica i així una mala fi d'empreses de serveis.

Davant l'anteriorment exposat i els dubtes sobre l'oportunitat política i la

seva reglamentació jurídica, crec sincerament que seria encertat retirar aquesta taxa mitjançant la seva derogació i seguir amb els criteris que regien fins ara; és a dir, com un servei com els altres denominats bàsics -enllumenat, pavimentació, voravies, etc.-, i en el pitjor dels casos amb una reglamentació similar a la que regeix en el servei d'aigua potable, que en cap cas es considera subjecte passiu a qui no fa ús del servei, per no ser abonat.

Esperant que aquestes argumentacions siguin tenguades en compte, atentament,

Andreu Camps Mascaró

SA LLIBRETA GEGANT

PES SEU INTERÈS

SEGUIM SORTEJANT MUNTANYES DE REGALS

En el sorteig celebrat en el mes de gener de 1998 foren premiats quatre clients de Montuïri, titulars de

SA LLIBRETA GEGANT

BANCA MARCH

Baltasar Fiol Mayol "Putxo", director de la Coral "Mont-Lliri"

Durant el seu temps la Coral Parroquial ha rebut un gran impuls i ha emprès una gran volada

El qui per espai de tant d'anys havia estat director de la Coral Parroquial, anomenada després "Mont-Lliri", Baltasar Fiol Mayol "Putxo", havia nascut a Montuïri dia 9 de març de 1919, o sia que aquests dies hagués complert 79 anys. Era fill de Sion, qui també per espai de bastants d'anys havia servit a la parròquia com escolà, i de Maria, els quals foren els darrers que visqueren a la casa anomenada de Ca s'Escolà. Es va casar amb na Margalida Andreu Oliver i tengueren una filla, na Maria. Inesperadament, en Tasà, ens va deixar l'horabaixa de dia 8 de febrer passat, com ja deim a un altre lloc.

En el funeral celebrat a l'església parroquial de Montuïri, tota plena de gent, dos dies després, el capellà montuïrer Baltasar Amengual, en homenatge i en memòria seva pronuncià la següent homilia:

" *Misericordias tuas, Domine, in aeternum cantabo*" (Senyor, tota la vida cantaré els vostres favors).

El nostre amic Baltasar, director de la Coral Mont-Lliri, hauria acceptat molt bé que encapçalàs l'homilia de la seva missa-exequial amb aquestes paraules en llatí del Salm 89. Aquestes mateixes que, des del seus tendres deu anys, tantes vegades cantà quan era al-lot blau al Santuari de la Mare de Déu de Lluc, que és morena com el color de bruna xeixa i amable com una bona mare que sempre agombola els seus fills.

Allà el nostre amic entrà gojós dins l'art més bell, la música. Qui canta dues vegades, resa -dirà l'inefable Sant Agustí-. L'art que, segons el mític orfeu, entredreix les feres i els retorna la primitiva mansuetud. La música i el cant que són la tasca única del àngels.

I per això el celebrant, al Prefaci dirà: "amb els àngels i arcàngels cantam l'himne de la vostra glòria".

Quan era molt jovenet encara, cantà davant el rei Alfons XIII a una visita que féu a Lluc el Monarca. Amb l'experta direcció dels missioners del Sagrats Cors assaborí la dolçor del cant gregorià, la bellesa grandiosa i solemnia de la polifonia dels grans mestres: Vitòria, Palestrina, entre d'altres.

Quedà dolçament ferit per la bellesa d'aquelles celebracions d'antany, que tantes vegades enyorà, com bellament m'ho deia a un escrit que publicarem a **Bona Pau**. El dia dels Reis vaig anar a ca seva per donar-li els molts d'anys i determinarem que ben prest ens veuríem per parlar de tantes coses, tant moltes com en sabia de la nostra història, del cor parroquial, de la música... i, sobtadament, diumenge passat Déu el cridà a participar de la litúrgia del Cel. La tasca ha romàs inacabada.

La reforma conciliar de la litúrgia no li féu por i amb la seva experta direcció la Coral interpretà les Misses del P. Martorell i tot el seu ample repertori musical. Amb ell la Coral rebé un gran impuls i emprengué gran volada. I així participà en diades de cant i en concentracions de corals.

Des del llunyà record del rector Gori (que fou quan començà a dirigir la Coral) fins ara, preparant sibil·les i àngels per Nadal, els responsoris de Setmana Santa. El dia del Ram l'horabaixa, amb veu clara i llampant, als dotze sermons cantava la sentència de Pons Pilat: "Nos, Pons Pilat, Governador de la Judea..." La Missa solemníssima de la nostra festa major de Sant Bartomeu. Totes les grans solemnitats ben preparades amb tots els assajos necessaris.

La seva puntualitat exquisida, les partitures sempre a punt. Prop de cinquanta anys de cantar als funerals. És molt allò que ha fet, són moltes hores dedicació. Avui venim tots amb les llànties de l'agraïment. És cosa de ben nats esser agraïts, i fins al Cel volem que hi arribi la nostra gratitud. En hores tristes i amb motiu del comiat de persones molt estimades, les notes melodioses dels cànctics dels funerals han amorosit a qui més qui manco les ferides fresques de la desaparició d'un esser ben estimat. Avui, interpretant els sentiments dels fills de Montuïri, des de la nostra aflicció vull dir-li: Gràcies, moltes gràcies.

Déu ens convida a cantar la seva grandesa i per això l'esser humà és el sacerdot de la Creació que recull tantes melodies espargides per oferir-les al seu Creador. "Agraïts a Déu, cantau-li en els vostres cors amb salms, himnes i cànctics de l'esperit" (Col. 3, 12-17), ens ha recordat l'apòstol. Cantam la misericòrdia de Déu que com un bon Pare, s'apiada dels seus fills perquè Déu just sap estimar i "l'amor del senyor pels seus feels és de sempre i dura sempre" (Salm 102). La gran seguretat del cristià és aquesta: Venim d'un gran amor, som pelegrins de l'amor de Déu, desitjam el seu acolliment. "Veniu a mi tots els qui estau afeixugats..."

Sí, avui venim, Senyor, amb els ulls amarats de llàgrimes per la fuga tan inesperada del nostre bon amic, que tan diligentment vos serví a la litúrgia de la terra, símbol de la litúrgia celestial. Acolliu-lo, vos deman, Senyor, a la pàtria celestial, a ell que tantes vegades cantà: "*Suscipiat te Christus qui coavit te...*" Que et rebí Déu, que t'ha cridat. "*In paradysum deducant te angeli in tuo adventu suscipiant te martires et cum Lazaro quondam paupere aeternam habeas requiem*". Que al paradís els àngels t'acompanyin, en la teva arribada, et rebí els màrtirs i amb Llätzer, en altre temps pobre, tenguis un repòs etern.

Al nostre director de la Coral donau-li, Senyor el repòs etern; que la llum perpètua l'il·lumini i que descansi en pau. Associau-lo, Senyor, a les cantories dels àngels.

Baltasar Amengual

El preu del bessó, 200 pessetes més baix que l'any passat **Subvencionats s'han plantat més de 100.000 ametlers arreu de Mallorca.** **També se n'arrabassen molts de vells**

Referent als ametllers, tot i que es diu allò de; flor de gener no omple el paner, cert és que normalment, per la segona quinzena d'aquest mes arreu es veuen flors, fins i tot, hi hagut anys per Nadal les varietats més primerenques han florit.

La florida de dits arbres, darrerament degut que s'han introduït des de fa uns anys varietats de flor tardana i altres de primerenca, aquesta es bastant irregular. En temps de florida, que ara ja ha passat, es veuen redols ben florits, redols que ja l'han tirada i redols que només botonen. El causant pot ser la varietat, el lloc, així com també la climatologia. Pels llocs de terres mes calentes la mateixa casta floreix primer.

Sigui perquè han tornat vells i no rendeixen o bé perquè fan nosa per treballar el terreny amb grans tractors i recollidores, de figuerals i ametlerars se n'han arrabassats molts i se'n segueixen arrabassant. Sort que malgrat tantes arrabassades també se n'han sembrats, i se'n sembren, la majoria amb modernes tècniques de conreu.

Temps passat, els ametllers, gairebé arreu es conraven associats amb el conreu normal de cereals, llegums i pastures. Ara, tot i que se'n segueixin conreant amb el sistema clàssic o antic se'n conreen molts a conreu únic, o si més no amb ells s'hi sembla pastura primerenca i quan les ovelles la s'han menjada, que és quan arriba la primavera, poder-les donar un bon guaret.

D'una gran importància són els ametlerars a Mallorca. És un arbre molt interessant, tant pel pagesos com pels ciutadans i turistes. És un goig veure-los florits amb aquestes tan belles floretes i tant perfumades. És un vertader plaer apropar-se a un ametller, collir un brot de les seves flors i ensumar aquell bon flaire i aroma.

Però els vells arbres, la majoria es veuen mal atesos. Estan dins voreres de romaguers, no els caven la llobada, no els excallen i, en definitiva, no els conreen així com pertoca. Així mateix donat que hi ha subvencions per excecallar i conrear-los n'hi ha de ben atesos i encara hi ha amos que no ho fan per les subven-

cions o no en demanen i no obstant tenen els seus ametlerars ben atesos.

El pagès o amo d'ametlerar, gust passa de veure els seu arbres bons, esponerosos i carregats d'ametllons i que en arribar la collita passi tal con diu una cançó que m'ensenyà mumarre: d'ametlers i garrovers\ en pegarlos espolsada\ en caigués una solada\ terra no se vés\ i la filla de la casa\ un estimat nou tingués.

És veritat que la passada anyada fou abundant i de bona qualitat, la millor d'aquests darrers anys, ai! però el preu, aquest ha baixat dues-centes pessetes respecte a l'any passat. De les 670-700 pessetes quilo de bessó que es pagava fa un any, actualment solament es paga entre 450- 480 pessetes quilo.

Tot i així a Mallorca se'n sembren, segon m'he informat, l'any passat, motivat per les subvencions i el bon preu, se sembraren més de cent mil ametlers. Enguany, malgrat els preus baixos, s'han plantat una xifra similar més o menys. Aquesta xifra és referent als qui

han demanat subvenció. S'ha de tenir en compte que no tothom que sembla ametlers en demana, però clar, només tenc dades dels subvencionats, per tant se n'han plantats més que els que he esmentat. Supòs que tothom ja els té plantats, perquè si bé ara es bon temps per sembrar qualsevol arbre, donat que els ametlers treuen prest flor i fulles ja pertocuen estar fetes les plantades. Tot i així, encara se'n poden plantar.

Tant de bo el temps vengui favorable i en arribar la collita aquesta sigui tant o més bona que aquest passat any, tant pel que fa a la qualitat com a la quantitat així com també els preus siguin prou rendibles per seguir ben conrear-los.

Sion Nicolau

Manera
MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina:	Tlf. Magatzem: 64 67 44
Cart. Manacor, km. 28'5	" " : 64 60 95
	" Particular : 64 61 73

07230 Montuiri (Mallorca)

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Botiques de queviures - III

Can Sampol Vell de Plaça i ca na Rua de ses Tres Creus**9.- CAN SAMPOL VELL de Plaça.**

Regentada pel matrimoni Gabriel Sampol Sastre i Sebastiana Arbona era, a la vegada, botiga de comestibles i tenda de roba. La primera estava confiada a la seva filla Catalina i la segona, a la filla Sebastiana. És que l'amo en Gabriel estava molt enfeinat per causa de conrar molt i exercir de mercader. Però la molta activitat no l'impedia de fer gloses. Els dissabtes el nét Martí anava a sopar amb els padrins i l'amo en Gabriel, davantal posat, li fregia dos ous. Un dia el nin li preguntà:

– *Padrí: no em fareu cap glosa?*

I el padrí li contestà:

*Heu conegut es vell Sampol,
aquell que no sabia seure,
i ara ja l'han de treure
amb un garbell an es sol.*

Recordau que hi havia el costum de posar davall un garbell la llocadeta de polls a fi que no fugissin, la lloca no els posàs els peus damunt ni els prenguéss els grans d'arròs, menjar extra per a fomentar la seva força i creixement, i que el sol els escalfàs. Tot dirigit a surar el total de la llocada.

Com a altres botigues també venien vi. Tenien les mesures dins uns plats de terra on es recollien les gotes sobrants de quan omplien barrals i botelles. Cada any els Sampols compraven un menet per menjar-lo a les festes de Pasqua. Un d'aquells menets, assedegat, anà a calmar la set a les gotes de vi i, inexpert, s'engatà. Però, a més, li prengué el gust a la beguda i a diari repetia l'experiència. Els al-lots se'n temeren i, enjogassats, anaven a provocar-lo. I l'animalet investia, però, cada tres o quatre passes tombava en terra, gat com una sopa.

Amb el casament de la filla Sebastiana la tenda de robes tancà. Na Catalina, casada amb en Biel Sunyer, continuà el negoci familiar. Hi començà a vendre pastissos i amplià amb una carnisseria. Un dia un ca d'en Joan Moragues se ne'n dugué una freixura. En Damià, fill de Biel i Catalina, li pitjà al darrera. Passà per davant can Joan i li preguntà:

– *Joan: saps d'on és aquest ca?*

– *No* –contestà en Joan–.

És que el ca, intel·ligent i pillet, no s'aturà a ca seva sufí endavant. En

Damià continuà encalçant-lo fins al Pou Nou.

Retirats de la feina en Biel i na Catalina, el negoci tancà

10.- CA NA RUA DE SES TRES CREUS.

Regentada per Catalina Gomila Pocoví "Rua", casada amb en Tomeu Pomar "Aloi", a la plaça de ses Tres Creus hi havia aquesta botiga, la qual, abans, estava a Can Boreiò, en el carrer des Pujol, en el cap de cantó amb el del Pou Nou. Però després compraren la casa que era de Can Piedós a dita plaça de ses Tres Creus i s'hi instal·laren i hi va romandre fins a l'any 1980, si bé abans ja l'havien traspassada a la seva neboda Sebastiana, tota vegada que no tengueren fills.

Aquesta la va vendre a na Joana "Cai" i posteriorment es va tornar vendre a n'Antònia Verger Miralles "Queló" i actualment la regenta na Catalina Tous.

Durant el primer mig segle, a més de botiga de queviures, també s'hi compraven ametles a "hestòlics" (hectòlitres) i cada mesura era mig hectòlitre. Venien test de tota casta. Els propietaris de les sínies sabien que allà hi havia bons cadufos. La gent també sabia que en haver de fer matances allà trobarien bones espècies, motiu pel qual i per aquesta raó també es féu famosa. Hi havia unes 300 famílies de Montuiri que anaven a comprar-les allà i tothom que ho desitjava els les molien davant ells, un molí que encara conserva la neboda Sebastiana. En Tomeu "Aloi" era aficionat a la caça i encara més al bon menjar. Tenia per bons amics en Miquel de Son Palou, en Rafel "Teresa", en Miquel "Pallus-co", en Jeroni "Llull", mestre Sion "Escolà", en Pere "Pieres" de plaça... en Tomeu era molt popular, si bé a tota aquesta colla d'amics els agradava anar un poc alegres en un temps en què la "caçalla" era la beguda preferida pels homes de la pagesia. Tan estimada que quan la gent, sobretot

A la plaça de ses Tres Creus hi havia la botiga de Ca na Rua

homes, allà portaven ametles o se'n duïen, ja sabien on hi havia la botella i no necessitaven permís ni tampoc pagaven res per beure'n. En Tomeu "Aloi" també tenia a l'estació del tren un vagó de càrrega a compte seu. Quan no l'empraven romania sempre a la via morta, devora el carregador i en estar ple, el tren feia una maniobra, l'enganxava i el se'n duia. Amb aquest vagó hi portava gra, bessó, ametles, animals, gènere per a la botiga i tot el que necessitava. En Tomeu va morir jove, sols passava un poc els 40 anys.

Botigues posteriors als anys 50 i que avui ja no existeixen.

- 1 - Ca na Galiana
- 2 - Ca na Pallusca
- 3 - Ca madò Fustera
- 4 - Ca s'Alcudiencia
- 5 - Cas Peluquer
- 6 - Ca na Xamena
- 7 - Can Pere Muro
- 8 - Ca na Nea
- 9 - Ca na Muret
- 10 - Ca na Joana Fullana
- 11 - Ca n'Encarna
- 12 - Can Sebastià Xigala

Sa veu de sa memòria

Molts de partits ajornats per causa del mal temps

Molts de partits varen haver de ser ajornats el mes passat per causa del mal temps. A això, si afegim que el dissabte 21 i diumenge 22 no ha haver-hi jornada de bàsquet ni tampoc de futbol a les categories inferiors, tenim un mes ben curt quant a partits jugats.

Cal remarcar, així sí, que les sèniors de bàsquet varen quedar en el tercer lloc dels darrers de la classificació (el vuitè de la general). Tot un mèrit perquè era el primer any que jugaven federades i durant la lliga anaren molt de temps a la cua de la taula. El dia 1 de març comencen el torneig Primavera en un grup format per sis equips, tres del seu i altres tres de l'altre grup. Són Felanitx, Son Carrió, Binissalem, Montuïri, Sanimetal d'Artà i Juan de la Cierva

Finalment, assenyalam que s'ha produït un altre canvi d'entrenador. Ha estat el de Xisco Garcia del infantils de futbol. Ha estat substituït per Llorenç Bauçà. Ara sols cal esperar que aquests canvis sien per bé de l'equip.

Resultats del passat mes de febrer

I Preferent

Montuïri, 5 - La Unió, 1
Port de Sóller, 5 - Montuïri, 3
Montuïri, 5 - Felanitx, 0
Santanyí, 3 - Montuïri, 4

III regional

Montuïri, 5 - Peguera, 1
Alqueria Blanca, 4 - Montuïri, 3

Equip de cadets de futbol. El conjunt de jugadors que a principis de temporada estaven fixats, juntament amb entrenadors i tècnics

Montuïri, 3 - J. Can Picafort, 3

Juvenils

Sant Francesc B, 0 - Montuïri, 3
Montuïri, 1 - Portocristo, 0

Cadets

Montuïri, 3 - Algaida, 2
Olímpic, 5 - Montuïri, 2
Montuïri, 0 - Badia Cala Millor, 2

Infantils

Montuïri, 2 - Artà, 3
Espanya, 2 - Montuïri, 0

Alevins

Montuïri, 0 - Portocristo, 10

Benjamins futbol-7

Montuïri, 0 - Porreres, 5
Petra, 11 - Montuïri, 1

Empreses futbol-7

Spanair, 6 - Restaurant Múnper, 7

Bàsquet sènior

Montuïri, 29 - Santanyí, 55
Costa de Calvià, 42 - Montuïri, 43

Bàsquet cadet

Montuïri, 28 - Molinar, 38
Juan de la Cierva, 37 - Montuïri, 39

Bàsquet infantil

Montuïri, 42 - Santanyí, 27
Montuïri, 59 - Lluçmajor, 21

Mini-bàsquet

Montuïri, 50 - De la Cruz, 12
Colonya Pollença, 5 - Montuïri, 52
Joventut Mariana B, 22 - Montuïri, 57

Biel Gomila

Classificació final bàsquet

Campionat Sènior Femení - Grup A-2

S. Mònica	18	18	0	1072	662	36
A. Ferrer	18	14	4	940	749	32
Soledat	18	10	8	871	718	28
C. Calvià	18	9	9	761	792	27
Hispania	18	8	10	845	876	26
Roldan	18	8	10	758	796	26
Campos	18	7	11	726	821	25
Montuïri	18	6	12	693	907	24
D.La Cierva	18	5	13	641	847	23
Sanimetal	18	5	13	731	870	23

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tifs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

CONEGUEM L'EQUIP DE PREFERENT

TOMEU SILVESTRE GARCIAS

Té vint anys. Va venir al món el dia set de setembre de 1977. Va començar la pràctica del futbol en els equips base del seu poble de Campos, fins a la categoria cadet. Després va marxar al Mallorca. Com a juvenil, va jugar amb el Campos i Cide. La passada temporada va militar en el Campos de III divisió, però a causa de la manca d'enteniment amb el míster d'aquest equip, va decidir venir a Montuïri perquè, segons especifica, "hi ha bona gent".

El seu ídol és un porter ja retirat que actuava a Itàlia i, l'equip preferit, el Barça. Treballa de marger.

Com a anècdota ens conta que, un any, es va desplaçar a Tenerife amb la selecció balear. Pensava que seria reserva, però el porter titular va ser expulsat i Silvestre va substituir-lo.

Quan va entrar en el terreny de joc, li havien de tirar un penal comès pel seu company i que havia estat causa de l'expulsió. Ell estava tan nerviós que va aclucar els ulls i... va parar el penal. Des d'aquell dia, "les coses li han anat molt bé".

JOAN MARTORELL CERRATO, "HONDU"

Va néixer dia tretze de desembre de 1973. Ha complit, per tant, 24 anys. Va iniciar la seva etapa esportiva com a jugador de beisbol a Hondures. Als deu anys va venir a Montuïri i d'aleshores ençà va actuar aquí fins a la categoria juvenil. Va anar al Felanitx de I Preferent on va jugar una temporada i, després, mitja a III divisió. Es va cansar i va passar al Vilafranca de I regional. Durant tres anys va deixar la pràctica del futbol. Va estudiar alemany, idioma del qual té "un nivell mitjà". Treballa al touroperador Neckermann.

Enguany havia fitxat amb l'equip de III regional del Montuïri perquè "li feia molt il·lusió". Des de fa uns mesos ha passat a I Preferent. Es "supporter" del Barça i del Mallorca. El seu ídol és Luis Enrique i, fitxauvos-hi, també, n'Àngel Prado!.

Una vegada a Sant Llorenç, alineant-se amb el Montuïri, va sentir-se marejat i va vomitar. El porter -En Tòfol Massanet- no es volia tirar per parar la pilota on hi havia els excrements.

Joan Antoni Payeras

Glosa

A Jaume Alcover "Confiter"

Una glosa he preparada,
per a ell l'he volguda fer,
i aquest mes l'he dedicada
a n'en Jaume "Confiter",
que en vida ja n'hi vaig fer
i vaig notar que li agradava;
qualque pic l'hem demanava,
d'això sempre hi pensaré;
sempre la hi solia fer
i amb ell vaig conèixer bé
sa salut que li fallava.

Morí en Jaume "Confiter",
seixanta-quatre anys tenia;
en ses feines no hi dormia,
perquè ho era, molt feiner,
ja que força no en tenia;
li va fugir s'alegria,
s'operà i no quedà bé.
D'aquí déu ja el se'n dugué
quan va veure que sofria
amb tan poca dolentia,

tot es poble el coneixia,
en tots ho tenia bé;
mai va fer cap mal paper
amb sa bondat que tenia.

(Del seu company)

Amador Font

Dards

Al torneig local de dards del bar Ca Na Poeta celebrat el diumenge dia 22 de febrer, el resultat final fou aquest:
1°. Jaume Mas, 2°. Jaume Ramonell
i 3°. Pep Sastre.

Millor... i més aprop

Super Montuïri

Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix fresc • Carnisseria

Xarcuteria • Fruita i verdura

"Panaderia" • Pastisseria • Rebosteria

Servei a domicili

C/ Es Dau s/n

Tlf. 64 67 60

Montuïri

Campanya contra la fam

El passat 8 de febrer es llançà la campanya de lluita contra la fam. Des d'aquesta revista convidàvem a participar-hi tots a través de les col·lectes de les misses, a l'aportació particular de donatius i a l'ingrés en els comptes bancaris que té oberts Mans Unides.

Informam que la campanya continua a través dels comptes bancaris i dels donatius que es facin arribar a la parròquia. De moment s'han recaptat 120.605 pessetes a través de les col·lectes de les misses dels dies 7 i 8 de febrer. A tots els hi heu col·laborat, moltes de gràcies per aquest gest tan solidari, humà i cristià. Així ens ho recorda el Bon Jesús: "Veniu, beneïts del meu Pare: preniu possessió del Regne que Ell vos tenia preparat des de la creació del món. Vosaltres, quan jo tenia fam, em donà-

reu menjar; quan tenia set, em donàreu beure; quan era foraster, em vàreu acollir (Mt. 25, 34).

Dia del Seminari: dia vocacional

El proper dia 22 de març celebrarem el dia del Seminari. Enguany es pretén que vegem la necessitat tan gran que hi ha de vocacions sacerdotals. És un problema molt greu que ens afecta tots, no sols als capellans. Per aquest motiu volem que la crida a aquesta necessitat la facin els seglars. Allà on es pugui, aquest dia, l'homilia de les misses la farà un seglar.

Trobada i celebració per a tots

Dia 25 de març, dimecres, a les 21 h. a Sant Honorat tindrem una celebració de la Paraula, participada entre tots.

La joia de ser capellà

Fidelitat. Ser fidel a la pròpia identitat de cristià o de sacerdot es fa difícil de vegades. La fidelitat, en si mateixa, és un mèrit. Però és, sobretot, un do de Déu.

Vivim un temps en què molta gent es cansa aviat de seguir en el camí emprès i abandona la ruta. La paraula donada té poc valor a l'hora de la veritat, que sol coincidir en el moment de la prova, quan es presenta la dificultat. Ens costa mantenir-nos fidels, addictes a allò a què ens hem compromès.

No manquen els que la confonen amb el feixisme o amb l'immobilisme. Com si la personalitat humana fos un pur estancament, incapaç de créixer i de desenvolupar-se. La fidelitat és a l'hora perseverança i obediència amorosa.

El bon caminant sap aprendre les lliçons del camí i té el coratge, a cada pas que dona, de deixar enrere el passat i d'enfrontar-se amb les sorpreses que el futur li ofereix. Però no abandona ni la ruta ni l'esforç que aquesta demana, confiant d'arribar al terme desitjat. Per això el bon vianant és fidel al camí, hi persevera, i alhora és fidel a ell mateix: a la seva personalitat que es va desenvolupant, madurant, realitzant-se.

En el fons, la persona que és fidel sent cada dia més lliure, perquè entén més bé la riquesa del compromís adquirit una vegada per a sempre. És humil, oberta al guiatge de l'esperit, i en certa manera és manté sempre oberta a un procés de conversió.

És important que el sacerdot, si vol mantenir-se fidel a la seva vocació, entri constantment en si mateix en una recerca sincera de la seva identitat més profunda i hi descobreixi que el camí de la seva vida és objecte de l'amor personal de Déu. Aleshores, a la llum d'aquesta mirada —la mirada d'un amor privilegiat—, el sacerdot se sent cada cop més lliure.

La joia de ser capellà. La vivència i l'exercici del sacerdoci no acaben mai, duren el mateix que la pròpia vida. Cada dia, cada moment, aporta alhora ensenyament —preparació— i vivència. I ai del prevere que no es deixa menar per aquesta dialèctica, el prevere convençut que ja ho sap tot i que ja no li cal aprendre res! Pot acabar sense il·lusió pel ministeri, sofrint-lo com una rutina imposada o una càrrega insuportable.

(Reflexions pastorals del Cardenal-Arquebisbe de Barcelona, Mons. N. Jubany)

Vitrall del baptisteri de l'església parroquial de Montuïri

Reflexions per a la Quaresma Esser positiu

La felicitat no depèn del que ens succeeix, sinó de com nosaltres vivim i experimentam el que ens succeeix. Accepta el repte de cercar allò de positiu que sempre amaga qualsevol circumstància. Cada dificultat, cada problema, cada moment dur és una oportunitat que se'ns brinda per aprendre qualque lliçó i per créixer interiorment. No la facis malbé!

Revisant la nostra vida és fàcil donar-se compte que tot quant hem après ha estat gràcies a les dificultats, al sofriment i al fet d'haver-nos enfrontat a reptes i a situacions no sempre agradables. Això és el que ens ha donat la força i, sobretot, la qualitat humana. Valora la dificultat com allò que realment és: una oportunitat per al canvi; i recorda que si podem valorar la llum és, sens dubte, perquè existeix l'ombra.

Begoña Odriozola (psicòloga)

Ens hi pot ajudar la Paraula de Déu en les següents cites bíbliques: Les Benaurances (Mt. 5, 4-16); Rom. 8, 18-39; Lluç, 15, 11-32; Mt. 6, 16-31).

Demografia

Febrer de 1998

Naixements

Dia 29 gener.- Paula Socias Mayol, filla de Gabriel i Antònia.

Defuncions

Dia 8.- Catalina Cerdà Pocoví "Polla", viuda de 90 anys.

Dia 8.- Baltasar Fiol Mayol "Putxo", esat de 78 anys.

Dia 17.- Jaume Alcover Jordà "Confiter", fadrí de 64 anys.

Dia 21.- Joan Mora Miralles "Pastor", viudo de 90 anys (Morí a Palma).

Dia 25.- Magdalena Miralles Arbona, Marrona", viuda de 86 anys.

Temps passat

10 anys enrere

Març de 1988

Noves incorporacions a la Banda

Els darrers dies de març de 1988 s'incorporaren a la Banda de Música sis al·lots i jovenetes d'una nova promoció que poc a poc s'incrementaria. Aquests sis foren: Gabriel Serra Mesquida, Guillem Munar Miralles, Antònia Munar Miralles, Margalida Nicolau Pocoví, Apol·lònia Miralles Martorell i Josep Serra Cerdà. Fou l'inici d'una saba nova per a la Banda.

25 anys enrere

Març de 1973

Futbol internacional

Dia 28 de març de 1973 vengué a jugar en Es Revolt contra el Montuiri un equip format per jugadors alemanys. El partit se celebrà el vespre sota els focus del camp i fou guanyat pel Montuiri per 4-0.

50 anys enrere

Març de 1948

Cavall pel cotxe dels morts

Havien sorgit serioses dificultats econòmiques, però el batle Raimundo Arbona féu gestions i aconseguí que el propietari del cavall del cotxe dels morts s'obligàs a realitzar aquest servei per la quantitat de 175 pessetes mensuals. N'informà al ple del 3 de març de 1948.

100 anys enrere

Març de 1898

Queixes contra la via del tren

Durant aquest mes de març de 1898 a l'Ajuntament es reberen bastants queixes pels perjudicis que ocasionava la línia del tren als confrontants, sobretot pel que fa als pous veïnats. La Corporació acordà comunicar-ho a la Companyia perquè ho solucionàs.

Noces d'argent

16 març 1973

Miquel Mascaró Amengual "Punta" amb Magdalena Cerdà Martorell "Randa".

Guinar en casa

Colfrori farcida

Ingredients

Cloflori Pasta de pilotes
Farina Ceba
Tomàtiga Julivert
Llorer Patata
Un tassó o dos d'aigua

Elaboració

Agafam una colflori tendra i li anirem aficant la pasta de pilotes amb una cullera a dintre els forats fins estar ben plena. Després, sobre la carn, hi posam la farina i ho aficam dins una pella amb bastant de saïm o mantega; primer per la part de la carn i després li donam una volta fins estar daurada. Llavors es posa dins una greixonera amb el tronc a baix. De la pasta sobrant de les pilotes se'n fan unes quantes i les posam a la greixonera. A la mateixa pella es fregeix ceba tallada per curt i quan es cuita hi afegim tomàtiga, l'aigua, julivert, un poc d'orenga ("orégano") i una fulla de llorer. Després es cola i un cop cuita se serveix amb patata frita.

Jerònia Fiol Garau

Pluviometria

Febrer de 1998

Dia	3.....	9'1 litres m².
"	5.....	3'4 " "
"	6.....	9'8 " "
"	23.....	0'5 " "
"	24.....	5'9 " "
Total	28'7	" "

Apotecaries

8 març	Sant Joan	22 març	Ariany
15 "	Vilafranca	29 "	Montuiri

Glosa

A Baltasar Fiol "Putxo"

En Tesà "Putxo" morí,
supòs que tots ja ho sabeu;
va ser molt grossa sa creu
i no es pogué despedir;
Déu li va destinar així:
amb molt poc temps de sofrir
s'esclatà dins aquell pou.

Tenia molt bona veu
tots el deguéreu sentir,
cinquanta anys de dirigir;
tots es funerals serví;
això és mal d'aconseguir;
de com ell no en trobareu.

Amador Font

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPÍ - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuiri - Porreres, Km. 1 - Tlf. 64 66 95

MONTUIRI

